

szabadságharcban uccáról-uccára járt honvédek toborozni. *Molnár György budai Népszínházára sokat áldozott.*

A una corda (olasz), egy húron, a megjelölt részt egy és ugyanazon húron kell játszani.

Ausztria és Németország színházi viszonyairól, hazai színházi viszonyainkkal kapcsolatban. Ha színművészeti állapotainkat a külföldi viszonyokkal összehasonlítani akarjuk, főleg Ausztria és Németország érdekelhet bennünket, mert e két ország színházi viszonyai egyeznek leginkább a mi színházi viszonyainkkal. Mindkét állam a háborúból, hozzánk hasonlóan, vesztesen került ki, ide ennek a veszteségnek a gazdasági hatása egészen más reájuk nézve, mint mireánk. Ha Ausztria nem is, de Németország állami létének és kulturális mivoltának tekintélyes színvonalon való folytatásához minden előfeltételt továbbra is megtartott. Megőrizte legnagyobb részben a területét meg a népességét, meg a dacos, szívós akaratot, még sokkal inkább, mint azelőtt, mely őt minden váltakozó gazdasági krízis mellett is legszebb kulturális értékeinek kifejlesztésére serkenti. A germán őserőt meg lehetett alázni, de nem megtörni, mert annak életképessége fájának erkölcsi értékeiből táplálkozik. Az erkölcsi értékek között pedig legfontosabb a faj hatalmas kulturális ereje, mely soha meg nem szűnő megnyilvánulásaival vezető szerepet biztosít neki a világ kultúrközösségében. Miután pedig ez az erőmegnyilvánulás fejlett gazdasági mivoltánál fogva mindenkor, még ma is, megtalálja az anyagi eszközöket, érthető, hogy mai állapotában sem szünetel a vérkeringés életető üteme és a legszebb eredményeket teremti meg minden téren, így a színházi kultúra terén is. Ausztriában más a helyzet. Ausztria kulturális életének hatalmas színtere ma Bécs. Az entente vele szemben gyakorolt kedvező bánásmódja élénk hatással van szellemi és gazdasági életére. Itt is találunk erős vidéki kulturális góccokat igen jellegzetes megnyilvánulásokkal, ezek azonban nem oly erősek, mint a németországi kultúrgócok. Németországban számos olyan várossal találkozunk, melyek nemcsak méltó versenytársai Berlinnek, ha-

nem tudományos és művészi színvonalukkal olykor még a birodalom fővárosán is túltesznek.

Ha Ausztria színházi kultúráját akarjuk egész általánosságban vizsgálat tárgyává tenni, úgy elsősorban a bécsi viszonyokat kell jellemezni. Mindenekelőtt Bécs zenei élete ragadja meg figyelmünket. Magától értetődő, hogy Mozart, Beethoven, Schubert, Strauss városának zenei élete a legfejlettebb. Diadalmas magaslata az Operája. Bécs társadalmá megköveceli, hogy e zenei színpad mindenirányú teljesítménye magas színvonalú legyen. Az Opera itt az állam oly kultúrkincese, melynek virágzása érdekében a kormányzat nagy anyagi áldozatokra hajlandó.

Ha meggondoljuk azonban azt, hogy a bécsi Operaház a többi kulturális intézmények mellett egymagában is magnetikus erővel hat az idegenforgalomra, akkor az állam az ez úton keletkezett jövedelmek révén olyan adóalanyokat teremt a maga számára, amelyek az előirányzaton felüli kiadások megtérítését leginkább elvállalják. De mellőzve ezt a számszerűségében talán nem igazolható állítást, a helyzetet igen élénken világítja meg egy előkelő vidéki színházigazgatónak az a nyilatkozata, hogy a kormány az állami színházak hiányait felosztja az egyes vidéki tartományok között. Ennek ellenében a tartományok vezetőségei a saját kezelésükben levő színházukban a bécsi Operaház művészeit vendégként fölléptethetik. Az így szerzett jövedelem viszont nemcsak a bécsi Operaház hiányának reájuk eső kvótája fedezésére elégséges, hanem néha jelentős jövedelmet is képvisel számukra. Ez az intézkedés nemcsak a pénzügyi háttér szempontjából érdemel különös figyelmet, hanem rendkívüli jelentőségű azon kulturális horderő szempontjából is, amit a vidék részére az a tény jelent, hogy a zenei és ének-kultúra legelső forrásából meríthet, amitől különben el volna zárva.

A vidék kulturális igényeire kiterjeszkedő gondoskodás tiszteletreméltó vállalkozás akkor, amikor a főváros szükségleteinek kielégítésére is hatványozott munkát kell végezni. Az utóbbi a kamaraműfaj ápolásában nyilvánul meg. A bécsi Staatsoper a Redoutensaalban, a Burgtheater pedig az ú. n. Akademie Theaterben kamara-